

557 Yıldır Büyülemeye Devam Ediyor

Fatih Sultan Mehmet tarafından 1461'de yaptırılan, tarihin en önemli alışveriş merkezlerinden, geçmişle bugünü, gelenekselle modernliği bir arada barındıran Kapalıçarşı, her dönem olduğu gibi bugün de yoğun ilgi görmeye devam ediyor. - 03.09.2018

HANİFE SEVİNÇ - 557 yıllık geçmişi, her gün gelen ziyaretçileri, geleneksel ve modern ürünlerin satıldığı iş yerleriyle adeta yaşayan bir müze olan Kapalıçarşı, sadece İstanbul'un değil Türkiye'nin de en önemli kültür, tarih ve turizm mekanlarından biri olarak cazibesini koruyor.

Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'u fethinden sonra Osmanlı İmparatorluğu'nun ekonomik açıdan gerçekleştirdiği en önemli projelerinden olan Kapalıçarşı'nın temeli, 1461'de atıldı.

Osmanlı'nın Doğu-Batı Kuzey-Güney arasındaki çok yönlü ve etkin bir rekabetin denetlenip dengelendiği büyük bir mekanizma haline gelen Kapalıçarşı, Fatih Sultan Mehmet'in, Ayasofya'ya gelir getirmesi amacıyla Cevahir ve Sandal bedestenlerini kurdurmasıyla oluştu.

Kanuni Sultan Süleyman tarafından ahşap olarak yapılarak daha da büyük hale gelen çarşıda, eskiden zenginlerin mücevher, kıymetli maden, kürk ve silah gibi değerli eşyalarının yanı sıra devlet hazinesinin büyük kısmının da buralardaki kasalarda muhafaza edildiği biliniyor.

Estetik tasarımı sayesinde adeta dev ölçülü bir labirenti andıran çarşı, sadece İstanbul'un değil Türkiye'nin hem turizm hem de ticari anlamda çekim merkezi durumunda. 40 bin metrekare üzerine kurulan çarşıda, 2 bin 500'ü aşkın dükkan bulunuyor.

Altuncular, Basmacılar, Fesçiler, Halıcılar ve İplikçiler gibi satılan ürünlere göre isimlendirilen 60 sokağın yer aldığı, üzeri dam ve kubbelerle örtülü çarşıda, 22 kapı ve 29 han bulunuyor. 20 Kasım 1651'den itibaren 26 Kasım 1954'e kadar 20'yi aşkın yangın

geçiren, depremlere maruz kalan çarşı, 1894'teki İstanbul depreminden sonra yapılan tadilatlarla bugünkü halini aldı.

Osmanlı döneminde diğer çarşılarından ayrılması Çarşı-ı Kebir, yani Büyük Çarşı olarak anılan bu mekan, günümüzde yaşayan müze olarak da görülüyor.

İstanbul'a gelen ve alışveriş yapmak isteyen turistlerin ilk uğrak noktası olan çarşıda, halıdan çantaya, tekstil ürünlerinden altın ve gümüş takılara, antikalardan çinilere ve hediyelik eşyalara kadar her şey satılıyor. Çarşıda, yeme içme alanında hizmet eden mekanlar da bulunuyor.

Kültür, tarih ve alışveriş merkezi olan 557 yıllık Kapalıçarşı, eskiyle yeniyi, gelenekselle modern bir arada barındırıyor.

Birçok medeniyetin kütür ve sanatının yer aldığı, Ahilik kültürünün halen yaşatılmaya çalışıldığı çarşıda, konserler ve defileler de düzenlenirken, zaman zaman dizi ve sinema filmleri de çekiliyor.

2 bin 500 mağaza var

AA muhabirinin sorularını yanıtlayan Kapalıçarşı Yönetim Kurulu Başkanı Fatih Kurtulmuş, Ayasofya Camisi'nin vakfiyesi olarak 1461 yılında gelir getirmesi amacıyla kurulan çarşının daha sonra vakıflar aracılığıyla özel mülkiyete de geçtiğini söyledi.

Kurtulmuş, “557 yıllık tarih, kültür, turizm ve alışveriş merkezi. 40 bin metrekare üzerine kurulan 2 bin 500 mağazası, 22 kapısı bulunan, günde ortalama 135 bin kişinin ziyaret ettiği, iş yaptığı, gezdiği bir merkez. Dünyada 557 yıllık merkezler sadece müze statüsünde ama burası hem tarih hem turizm hem kültür ve alışveriş merkezi olarak hizmet veriyor.” ifadelerini kullandı.

Çarşının zamanla tadilat ve tamiratlara ihtiyacı olduğunu, bunun için de değişik dönemlerde müdahaleler yapılarak restorasyondan geçirildiğini vurgulayan Kurtulmuş, Vakıflar Genel Müdürlüğü, İstanbul Valiliği, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve Fatih Belediyesi işbirliğiyle “yıpranan tarihi ve kültürel varlıkların korunmasını ve yaşatılmasını” düzenleyen 2005'teki 5366 sayılı kanunla restorasyon sürecinin başladığını anlattı.

Kurtulmuş, 2 yıl içerisinde yapılan restorasyonla çatının yaklaşık yüzde 90'ının tamamlandığını, izolasyon işlemlerinin gerçekleştirildiğini belirterek, şöyle devam etti:

“Çatı restorasyonu için İstanbul Büyükşehir Belediyesi, İstanbul Valiliği ve Fatih

Belediyesi 30 milyon liralık bir bütçe kullandı. Çarşının çatı restorasyonu yıl sonuna kadar tamamlanacak. Çarşının yeraltıyla ilgili de İSKİ, kanalizasyonun düzenlenmesi için 10 milyon lira civarında bütçe kullanarak yer altında özel bir teknolojiyle stent takılarak yeni bir düzenleme yaptı. Eskiden yağmur yağınca caddelerden su akardı. Şimdi bunlar kontrol altına alındı. 2019 başında çarşıdaki tadilat ve tamiratlar tamamlanmış olacak.”

“Kemerlerde ve iç bölümlerde restorasyon gerekiyor”

Fatih Kurtulmuş, çarşının iç beden duvarlarında da restorasyon yapılması gerektiğini ifade ederek, bu konunun çarşıdaki mağazaların dışında Vakıflar Genel Müdürlüğü'nü de ilgilendirdiğini, hükümetin de desteğiyle kemerlerde ve çatının iç bölümlerinde de tadilat ve tamirat yapılması gerektiğini kaydetti.

“Mısır Çarşısı'ndaki gibi bir restorasyonun Kapalıçarşı'da da uygulanması gerekiyor.” diyen Kurtulmuş, şöyle konuştu:

“Burası gibi 557 yıllık yerler müze olarak hizmet veriyor. Fakat Kapalıçarşı şu anda turistlerin olmazsa olmazı. Mutlaka ziyaret ettikleri bir alan. 2017 ortalamasına göre günde 135 bin kişi çarşmayı ziyaret etti. Şu anda da 150 binlerde. Son zamanlarda da ülkemize turistlerin gelişı arttı. Burası tarihi, turistik, kültürel ve alışveriş bakımından bir yaşam merkezi. Kapalıçarşı yaşayan bir organizma. Bu popülaritesini bugün de koruyor ve daha uzun yıllar koruyacak.”

Çarşıda bir boya yapılması, duvara çivi çakılması için bile Fatih Belediyesi'nin bünyesindeki Koruma Uygulama ve Denetim Büroları (KUDEP) ile büyük değişimler için Anıtlar Kurulu'ndan izin almak gerektiğini vurgulayan Kurtulmuş, esnafın da bu konuda duyarlı olduğunu kaydetti.

Kapalıçarşı esnafında ahilik geleneğinin hakim olduğunu belirten Kurtulmuş, bunu devam ettirmeye çalıştıklarını dile getirdi.

Kurtulmuş, çarşıda kuyumcular ağırlıklı olmak üzere dericiler, halıcılar, turistik eşya ve tekstil ürünleri satan dükkanların yer aldığını söyledi. Örucüler gibi eski mesleklere göre çarşı kapılarının ve sokak isimlerinin adlandırıldığını belirten Kurtulmuş, çarşının yüzyılların esnaf çeşitliliğini bugün de devam ettirdiğini anlattı.

100 yıllık halıcı

Dedesinin 1918'de Kapalıçarşı'da açtığı halıcı mağazasını işleten 89 yaşındaki Şemsettin Şengör, ilk 6 yaşında girdiği dükkandan bir daha çıkamamış.

Çarşının tarihi dokusu ve atmosferinden vazgeçemeyen Şengör'ün mağazasında, Türkiye'nin her yerinde dokunan halı ve kilimler satılıyor.

Dünyanın en serin yeri olarak tanımladığı Kapalıçarşı'yı, adeta evi gibi gören Şengör, “Buranın atmosferinden ayrılmak istemedim. Hem öyle bir yapısı var ki insanı cezbetmiş. Sabah içeri giriyorum 'oh' diyorum. Yani ben cennete geldim.” diye konuştu.

El dokuması halılar sattıklarını ifade eden Şengör, “Makine halısı kapıdan içeriye giremez. En iyi halı diye de birşey yok. Yüzlerce çeşit halı var. Mesela Isparta'nın, Kayseri'nin, Uşak'ın, Sivas'ın, Konya'nın en iyisi çok güzeldir. ” diye konuştu.

“Ayakta kalmamı sağlayan genç kuşak”

Çarşıda “Gramofon Baba” olarak bilinen gramofon tamircisi 74 yaşındaki Mehmet Öztekin ise 6 yaşında babasına çıraklık yapmak için girdiği Kapalıçarşı'dan vazgeçemeyenlerden.

Artık kendi çocukluğundaki gibi çırakların, ustaların kalmadığını belirten Öztekin, gramofon tamirciliğini iki öğrencisine öğreterek ve çok sayıda bu alanda koleksiyoncu yetiştirerek mesleğini yaşatmaya çalışıyor.

Öztekin, kendi yaşlarındakilerin değil de aksine gençlerin gramofona ilgi gösterdiğini belirterek, şöyle devam etti:

“Düşünecek olursanız gramofonlarla birlikte bir yaşam sürdürmüş, onlarla geçmişi ve hatıraları olan bizim kuşağının gelmesi gerekir. Ama tam tersi. O kuşak çatılara atan oldu. Onlar sonra gelen genç kuşak sahip çıktı. Şu anda da beni ayakta tutan 55-60 sene ne ise ayakta kalmamı sağlayan bu genç kuşak olmuştur. Ben 50 senenin üzerinden beri Kapalıçarşı'dayım. Buranın en eski esnaflarından biriyim. Bu atmosferi daha fazla iş yapacağım tercihine yedirmem, bu atmosferin içerisinde gramofonu yaşadım, yaşattım. Oksijeni güzel ormanların, ağaçların içerisinde alırsınız. Benim oksijenim, bu atmosferin içerisinde.”

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA